

La Forcanada: muntanya emblemàtica, muntanya que enamora

Tres grans muntanyes té el Prepirineu Català per sobre dels tres mil metres i que possiblement són més cèlebres que els mateixos gegants del Pirineu. Es tracta del Peiraforca, els Encantats i la Forcanada.

La Forcanada, la muntanya menys coneguda d'aquesta emblemàtica trilogia, és, per contra, la que està unida als personatges més llegendaris que han petjat el nostre Pirineu: Alfred Tonollé, Henry Russell, J. Haurillon, Jean Arlaud i els germans Ravier.

Alfred Tonollé va ser el primer conqueridor d'aquesta muntanya. Però abans de conquerir-la ell, fou la muntanya qui el va seduir de manera irreversible. Aquest jove muntanyenc, de sorprenent cultura, apassionat per moltes arts, va tenir un pas curt per la història dels nostres cims, ja que morí de malaltia justament tres mesos més tard d'haver trepitjat el vèrtex de la Forcanada.

Curiosa va ser la trobada entre Henry Russell i Alfred Tonollé als prats d'Aigualluts. El comte venia de fer la volta al món i Alfred baixava, molt satisfet d'haver conquerit la

seva estimada muntanya. L'un va dir: "Vinc de la Forcanada", i l'altre, no sense valorar la gran conquesta del company, va respondre: "Doncs jo vinc del Canadà". Ambdós van riure llarga estona i van passar la nit parlant de futurs projectes, per altra banda somnis que no van arribar a fer-se realitat per causa de la mort prematura d'aquell primer conqueridor de la Forcanada.

Com a bon enamorat, Alfred només va tenir paraules joioses per aquesta singular muntanya. "Forcanada, formosa núvia meva. Per què brilles tan serena i enlluernadora a la llum del matí? Sembles més bella que mai. T'has reconciliat amb el teu seductor i, potser, li somrius per sempre?"

La vigília de l'ascensió, 1 d'agost de 1858, Alfred Tonollé se sentia embriagat per la imminència d'aquell repte esportiu. Abans de dormir, a la cabana dels prats d'Aigualluts, va escriure la següent nota poètica: "Les enormes siluetes de les muntanyes es retallen sobre el firmament. Els estels tenen una brillantor extraordinària, com si fossin rares

PAKO CRESTAS

pedres precioses formant diademes sobre els cims. El cel és impregnat per la claredat de la lluna. El cap del Nethou (Aneto) brilla amb una pura i dolça blancor, com una cúpula d'argent Dnitor argentus , hi ha un bram sever i continu del torrent. Aquí res no assenyala la caiguda de les hores. La solemnitat de la nit s'enfila més amunt que els brogits humans i és més a prop del cel."

No va ser fins l'any 1903 que es va fer la primera ascensió, aconseguida per un muntanyenc del nostre país, concretament en Juli Soler Santaló.

L'any 1906 es pujava per primer cop el corredor N., una de les poques ascensions glacials que aleshores es podia portar a terme en la serralada i que va ser considerada com a molt difícil. Ressenyes històriques ens parlen d'una canal de neu, normalment glaçada, de 400 metres d'alçària i molt vertical. Haurillon va haver de tallar graons en tota aquesta canal amb les rudimentàries i arriscades tècniques de l'època en què l'escalada glacial, al Pirineu, encara era una mena de "nadó que caminava amb bolquers".

Va haver de passar poc menys d'un quart de segle perquè entrés en escena un altre pirinenc cèlebre: Jean Arlaud, qui escalà, en companyia de P. Abadie i Frossard, l'afilada aresta E. Ascensió que es va dur a terme concretament el 4 d'agost de 1927.

Fruit ja d'una altra època, l'any 1969, els germans Ravier feren la primera ascensió a la paret N., un dels grans murs de roca del Pirineu Català. La seva via, com acostumaven a ser totes les vies d'aquests germans, porta el segell indiscutible de l'elegància suprema, i mostra unes dificultats tècniques que encara avui dia posen a prova els escaladors experimentats. I és que la via Ravier, a la Forcanada, és una veritable lliçó d'escalada clàssica per a les generacions futures.

Per últim, en la dècada dels 90, quan ja havíem fet la primera a la via normal, la primera al corredor de neu, la primera a l'aresta esmolada i la primera a la paret rocallosa, s'escriuria la darrera "primera" en una altra modalitat: l'escalada mixta, aque-

lla que combina tots els agents de l'escalada alpina i hivernal en la seva essència: roca, neu i gel. Aquesta "darrera primera" vingué de mans d'escaladors catalans, Joan Amils i companyia. Es tracta de la via Milhomes, amb dificultats de V+, A1 i B0 mixta.

FITXA TÈCNICA DE LA FORCANADA:

La Forcanada és un cim amb dues punxes bessones separades per una profunda bretxa, forma, aquesta, de la qual pren el nom. Tanca el massís de la Maladeta pel seu vessant N.E. Malgrat això, forma part de la Val d'Aran.

La seva via normal transcorre pel Coll Alfred, situat al S. S.O. dels dos cims que formen els "Puis" de la Forcanada. S'arriba al Coll Alfred per la Vall d'Aigualluts (Benasc), des de la boca N. del Túnel de Vielha, per la Vall de Neré (l'alternativa més llarga), o per la Val de l'Artiga (Val d'Aran), des d'on es pot observar la imponent paret N.

Aquesta via ens presenta una escalada fàcil, però espectacular, i un xic perillosa degut al pendent del vessant i a la descomposició de la roca. Cal pujar i baixar per una successió de grades amb bastant grava i pedra petita. Passos de II. Després, per a baixar, caldrà desfer els passos de grimpada que hem fet prèviament per assolir el cim.

El corredor Haurillon discorre a l'ombra de la paret N. És molt enclotat i la neu hi persisteix, fins i tot, a principis d'agost. No és una escalada tan difícil com ens podria fer pensar alguna ressenya antiga. Es tracta d'un corredor amb dificultats entre 40° i 45° graus, que tan sols a la part final arriba als 50°. Amb uns

bons grampons i un piolet en tindrem de sobres per a assolir-lo.

La via Ravier és un itinerari de força més envergadura, només reservat per a escaladors familiaritzats en la muntanya més alpina. Ambient de paret N. estricta, la clau d'aquesta llarga i preciosa via es troba en una xemeneia desplomada, bruta i humida, a la part central, conjunt de 6b i A1, que s'acaba en una placa vertical i perillosa, de 6a. La part alta és un grandió d'edre de grans dimensions, però força més fàcil. Tal vegada es tracti del d'edre més gran dels Pirineus.

El corredor Milhomes, com el seu nom bé indica, està reservat als especialistes en la matèria.

Altres vies de roca s'han obert els darrers deu anys en la paret N. El primer dels nous itineraris és signat per un altre escalador de referència, l'Antonio Garcia Picazo. Els itineraris més recents són realment difícils i de compromís, però encara resta molt a fer en aquesta muntanya, on moltíssima roca espera ser traçada per les línies imaginàries que tan sols uns pocs escaladors saben dibuixar.

Pako Sánchez (àlies: Pako Crestas)
www.pakocrestas.com

